

**Państwowa Inspekcja Pracy
Główny Inspektorat Pracy**

**Skargi i wnioski
kierowane do Państwowej Inspekcji Pracy
w latach 2006 – 2008**

Warszawa, kwiecień 2009 r.

I. Wprowadzenie

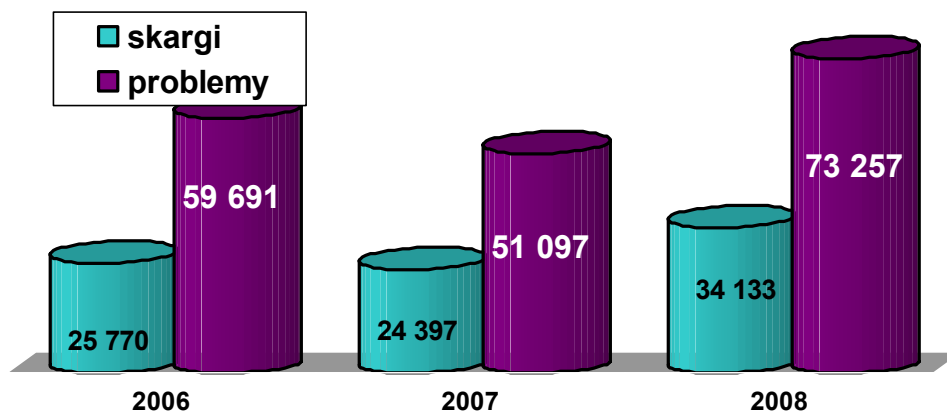
Kontrole przeprowadzane w następstwie skarg wnoszonych do Państwowej Inspekcji Pracy, jako organu nadzoru i kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy, stanowią znaczną część działalności kontrolnej inspektorów pracy. Skargi i wnioski pełnią rolę sygnalizacji nieprawidłowości występujących u pracodawców.

W latach 2006 – 2008 do organów Państwowej Inspekcji Pracy wpłynęło **84 300** skarg. W poszczególnych latach ich liczby kształtowały się następująco:

- **25 770** skarg w 2006 r.
- **24 397** skarg w 2007 r. oraz
- **34 133** skargi w 2008 r.

Analiza powyższych danych wskazuje na zmianę dotychczasowej tendencji spadkowej skarg i wniosków napływających do Państwowej Inspekcji Pracy. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na znaczący wzrost liczby problemów, zawartych w skargach. Liczba problemów zawartych w skargach zgłaszanych do Państwowej Inspekcji Pracy w 2006 r. wyniosła 59 691, utrzymała się na poziomie przekraczającym 50 000 w roku 2007, a w 2008r. wyniosła aż 73 257.

**Skargi złożone do PIP
oraz liczba problemów zawartych w rozpatrzonych skargach
w latach 2006 – 2008**

W 2008 r. w poszczególnych miesiącach wpływ skarg przedstawiał się następująco:

Podmiotami, które najczęściej składały skargi są niezmiennie pracownicy lub byli pracownicy. Spośród wszystkich skarg, jakie wpłynęły do organów Państwowej Inspekcji Pracy w 2006 r. – 67,7% pochodziło właśnie od pracowników oraz byłych pracowników. W 2007 r. odsetek skarg wnoszonych przez wskazane podmioty wynosił 65,4%, a w 2008 r. – 64,8%.

Spośród wniesionych skarg 63% okazało się zasadnych lub częściowo zasadnych (35% było zasadnych, a 28% było częściowo zasadnych).

Drugą grupę wśród podmiotów, od których wpływały skargi do Państwowej Inspekcji Pracy stanowiły związki zawodowe. Należy zauważyć, iż w 2008 r. zatrzymana została tendencja spadkowa w zgłaszaniu skarg przez związki zawodowe (w 2006 r. było to 4,0%, w 2007 r. – 3,6%, a w 2008 – 3,9%).

W pozostałej grupie znalazły się skargi i wnioski o przeprowadzenie kontroli pochodzące m.in. od społecznych inspektorów pracy, posłów lub senatorów, organów administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego.

Podmioty zgłaszające skargi	2006	2007	2008
pracownicy oraz byli pracownicy	67,7%	65,4%	64,8%
związki zawodowe	4%	3,6%	3,9%
anonimy	12,6%	15,5%	11,3%

Odnośnie skarg anonimowych należy stwierdzić, że zgodnie z przepisem § 8 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz.U. Nr 5 poz. 46) skargi i wnioski niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego należy w zasadzie pozostawiać bez rozpoznania. Kwestię tę omawia szczegółowo również Zarządzenie Nr 13/07 Głównego Inspektora Pracy z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz udzielania porad w jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy. Zapis § 7 ust. 1 tego Zarządzenia również stanowi, że skargi, wnioski oraz pisma dotyczące udzielenia porady, niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego (anonimy), pozostawia się bez rozpoznania. Jednocześnie § 7 ust. 2 cyt. Zarządzenia przewiduje, że Główny Inspektor Pracy lub Zastępca Głównego Inspektora Pracy do Spraw Nadzoru lub odpowiednio okręgowy inspektor pracy lub jego zastępca może podjąć decyzję o rozpatrzeniu anonimów, w szczególności jeżeli z ich treści wynika, że w sposób rażący naruszane są przepisy prawa pracy, w tym w szczególności występuje zagrożenie życia lub zdrowia pracowników, istnieje znaczne prawdopodobieństwo naruszenia przepisów prawa przez organy lub pracowników Państwowej Inspekcji Pracy, uwzględnienie takiej skargi lub wniosku, w planowaniu działalności kontrolnej, uzasadnione jest interesem społecznym.

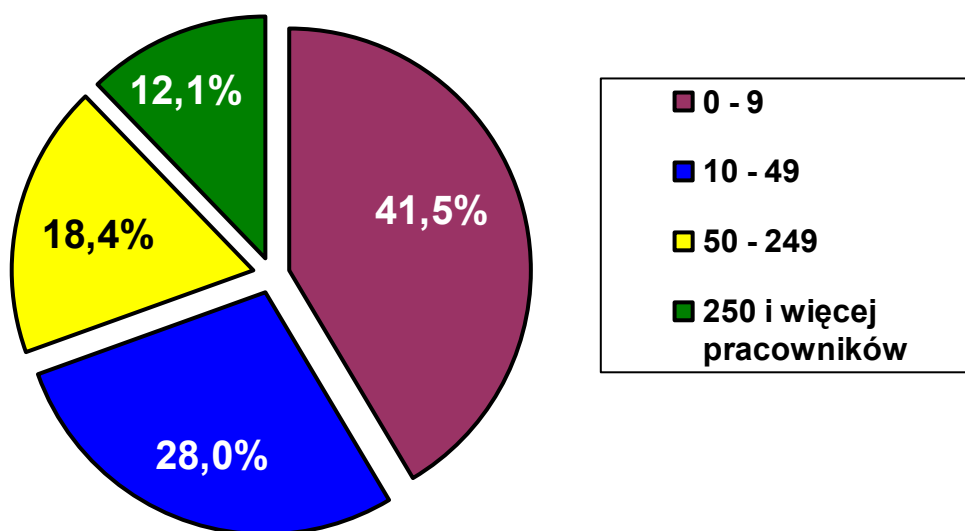
Spośród skarg anonimowych, co do których zapadła decyzja o ich zbadaniu, 56% okazało się zasadnych lub częściowo zasadnych (w tym 26% było zasadnych, a 30% częściowo zasadnych).

Należy też wskazać, że pewnym problemem Państwowej Inspekcji Pracy są skargi o charakterze pieniackim, wnoszone przez osoby, które potrafią przez długie lata pisać o tych samych problemach (często wymaginowanych), a następnie wnosić skargi na działalność Urzędu.

W 2008 r. do jednostek organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy wpłynęło 849 skarg na inspektorów pracy. W stosunku do roku poprzedniego liczba skarg zwiększyła się o 127. Szczegółowe dane na ten temat zawiera „Analiza przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków na inspektorów pracy skierowanych do Państwowej Inspekcji Pracy w 2008 r.”, stanowiąca załącznik do niniejszego sprawozdania.

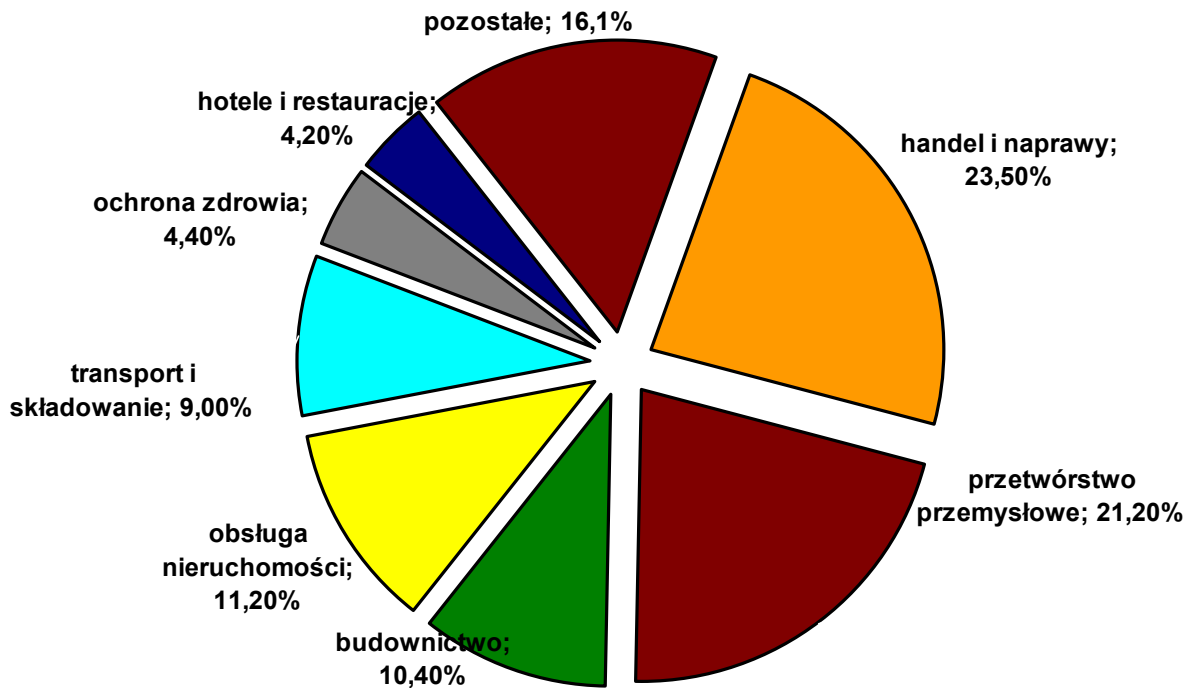
W roku 2008 **41,5%** skarg dotyczyło pracodawców zatrudniających do 9 pracowników, natomiast liczba skarg na pracodawców zatrudniających od 10 do 49 pracowników wynosiła **28,0%** ogólnej liczby skarg. Najmniej skarg dotyczyło największych pracodawców, czyli zatrudniających 250 lub więcej pracowników, gdyż tylko **12,1%** ogólnej liczby skarg wpływających do organów Państwowej Inspekcji Pracy w badanym okresie.

Skargi – według wielkości zakładu (w %)
w roku 2008

Podobne wnioski należy wyciągnąć po dokonaniu analizy złożonych skarg – w zależności od sekcji gospodarki narodowej. Również w tym zakresie w roku 2008 nie odnotowano większych zmian, jeśli chodzi o dziedziny działalności, których dotyczyły skargi.

**Skargi – według sekcji gospodarki (w %)
w roku 2008**

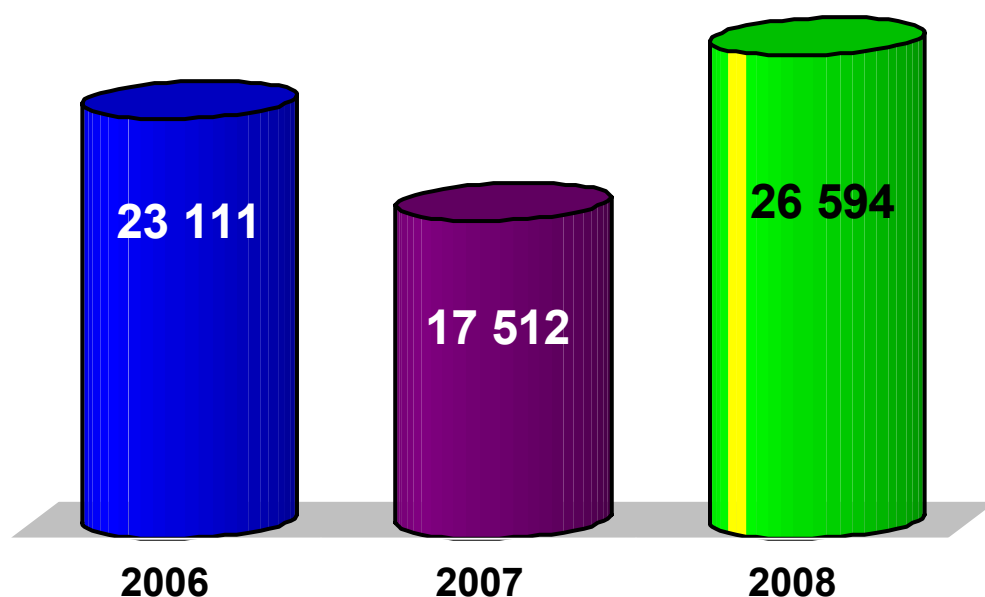

II. Problemy poruszone w skargach

1. Wynagrodzenie za pracę

Od lat dominującym tematem wśród problemów zgłaszanych w skargach było łamanie przez pracodawcę prawa pracownika do wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy. Odsetek tych problemów stanowił w 2008 r. 36,3% ogólnej liczby problemów zgłaszanych w skargach (w ubiegłych latach było to odpowiednio: w 2006r. 38,7%, a w 2007 r. – 34,3%).

**Wynagrodzenia i inne świadczenia pieniężne
w latach 2006 – 2008**

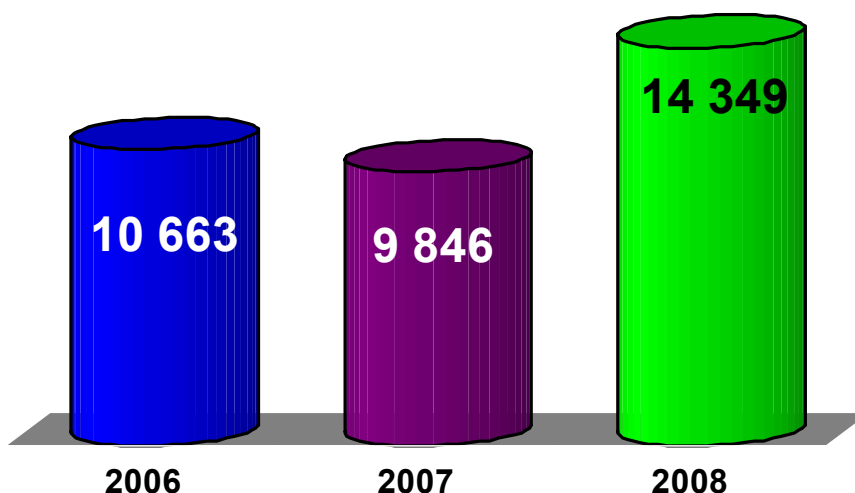

Wśród najczęściej występujących problemów z tego zakresu należy wyszczególnić: niewypłacanie oraz nieterminowość w wypłacaniu wynagrodzenia, niewypłacanie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej, niewypłacanie bądź bezpodstawne zaniżanie ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Inne zarzuty zawarte w skargach, a dotyczące tej problematyki, wiązały się z nieprawidłowym potrącaniem z wynagrodzenia za pracę, odmową wypłaty ekwiwalentu za pranie i używanie własnej odzieży, świadczeń pieniężnych z tytułu podróży służbowej.

2. Stosunek pracy

Drugą, co do wielkości grupę zarzutów podnoszonych w skargach stanowią nieprawidłowości z zakresu nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy, których odsetek wynosił w 2008 r. 19,6% ogólnej liczby problemów zawartych w zgłaszanych do inspekcji skargach (w latach ubiegłych odpowiednio: 17,9 % w 2006 r. oraz 19,3 % w 2007 r.).

**Nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy
w latach 2006 - 2008**

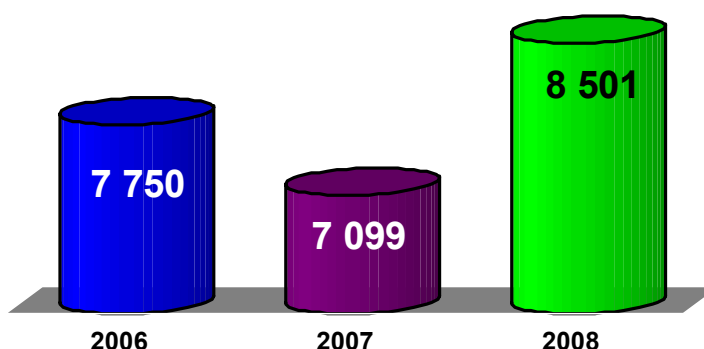

Zarzuty skarżących w przeważającej mierze dotyczyły: niepotwierdzenia na piśmie rodzaju wiążącej strony umowy i warunków, na jakich praca ma być świadczona, niewydawania lub nieterminowego wydawania świadectw pracy, błędów w treści świadectw pracy. Skarżący sygnalizowali ponadto nieprawidłowości polegające na zawieraniu umów cywilno-prawnych w stosunku do osób, których praca spełniała warunki przewidziane dla umów o pracę.

3. Czas pracy

Kolejne miejsce w strukturze przedmiotowej zajmowały zarzuty związane z czasem pracy. Wskazana grupa zarzutów stanowiła w 2008 r. 11,6% ogółu badanych problemów (w latach ubiegłych odpowiednio: 13 % w 2006 r. oraz 13,9% ogółu badanych problemów w 2007r.).

**Czas pracy
w latach 2006 – 2008**

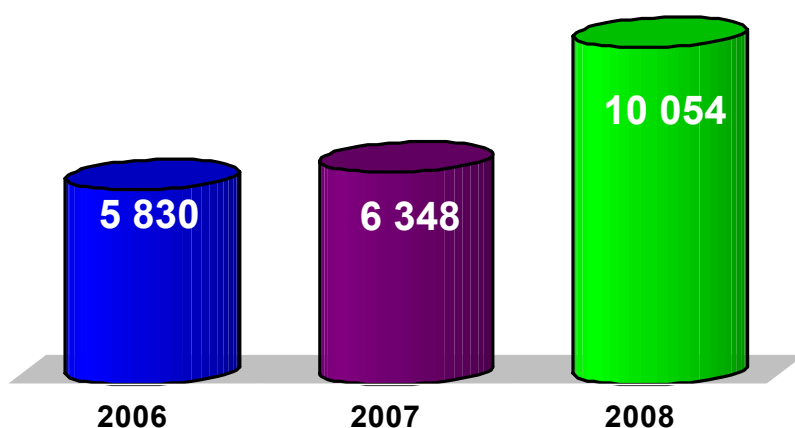

Najczęściej naruszenia dotyczyły: zatrudniania pracowników powyżej dopuszczalnej liczby godzin przeciętnie w tygodniu i powyżej przeciętnie 5 dni w tygodniu, braku lub nierzetelnego prowadzenia ewidencji czasu pracy, zatrudniania pracowników w czasie pracy przekraczającym dzienny wymiar, niezapewnienia obowiązkowego odpoczynku dobowego.

4. Warunki pracy

Problemów zawartych w skargach, dotyczących warunków pracy zanotowano w 2008 r. 13,7% (w ubiegłych latach odpowiednio: 9,8% w 2006 r. oraz 12,4 % w 2007r.).

**Warunki pracy
w latach 2006 – 2008**

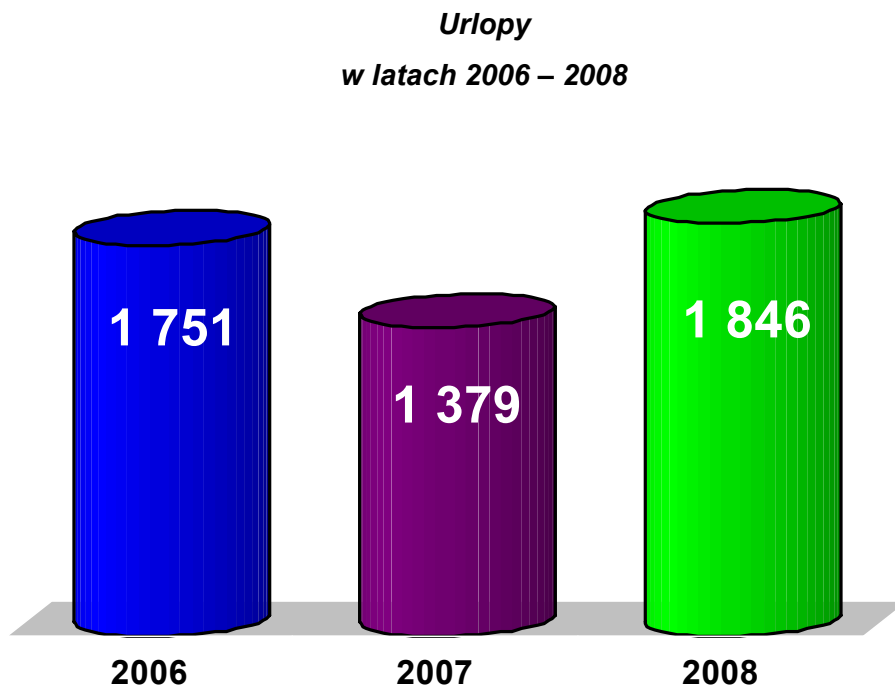
Kontrole przeprowadzane w zakładach pracy wykazywały wielorakie nieprawidłowości, w tym w szczególności: niedopełnianie obowiązku przeprowadzania szkoleń z zakresu bhp, dopuszczanie do pracy osób nieposiadających orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na danym stanowisku. Odnotowano ponadto braki w środkach ochrony osobistej, odzieży i obuwiu roboczym oraz środkach higieny osobistej. Skarżący równie często zgłaszali niezgodne z wymogami bhp warunki pomieszczeń pracy, urządzeń, instalacji i maszyn, a także niezapewnienie w okresie zimowym odpowiedniej temperatury pomieszczeń pracy, jak również niewydawanie posiłków i napojów profilaktycznych.

5. Legalność zatrudnienia

Następna w kolejności grupa zarzutów napływających do inspekcji skarg dotyczyła legalności zatrudnienia. Liczba problemów z tego zakresu w 2008 r. wyniosła 2258, tj. 3,0% ogółu problemów zawartych w skargach (danych tych nie porównywano z latami ubiegłymi, ponieważ Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadza kontrole w zakresie legalności zatrudnienia dopiero od 1 lipca 2007 r.). W skargach tych poruszano najczęściej brak potwierdzenia warunków pracy, potwierdzanie warunków pracy z mocą wsteczną, zawieranie umów cywilnoprawnych zamiast umów o pracę, pobieranie niedozwolonych opłat z tytułu pośrednictwa pracy (w tym za granicą).

6. Urlopy wypoczynkowe

Kolejna grupa zarzutów - spośród napływających do inspekcji skarg – dotyczyła urlopów wypoczynkowych. Liczba problemów z tego zakresu corocznie kształtowała się na poziomie ok. 2,5% ogółu problemów zawartych w skargach.

W grupie zarzutów dotyczących urlopów pracowniczych najpowszechniejszymi nieprawidłowościami były: odmowa udzielenia urlopu wypoczynkowego w danym roku kalendarzowym zgodnie z planem urlopów, nieudzielanie zaległych urlopów do końca pierwszego kwartału następnego roku. Pozostałe zarzuty w tym zakresie dotyczyły między innymi: nieprawidłowego ustalania prawa do urlopu i jego wymiaru, nieprawidłowego

ustalania ilości dni urlopu osobom zatrudnionym na część etatu, jak również zmuszania pracowników do wnioskowania o urlop bezpłatny w wypadku wystąpienia w zakładzie pracy przestoju.

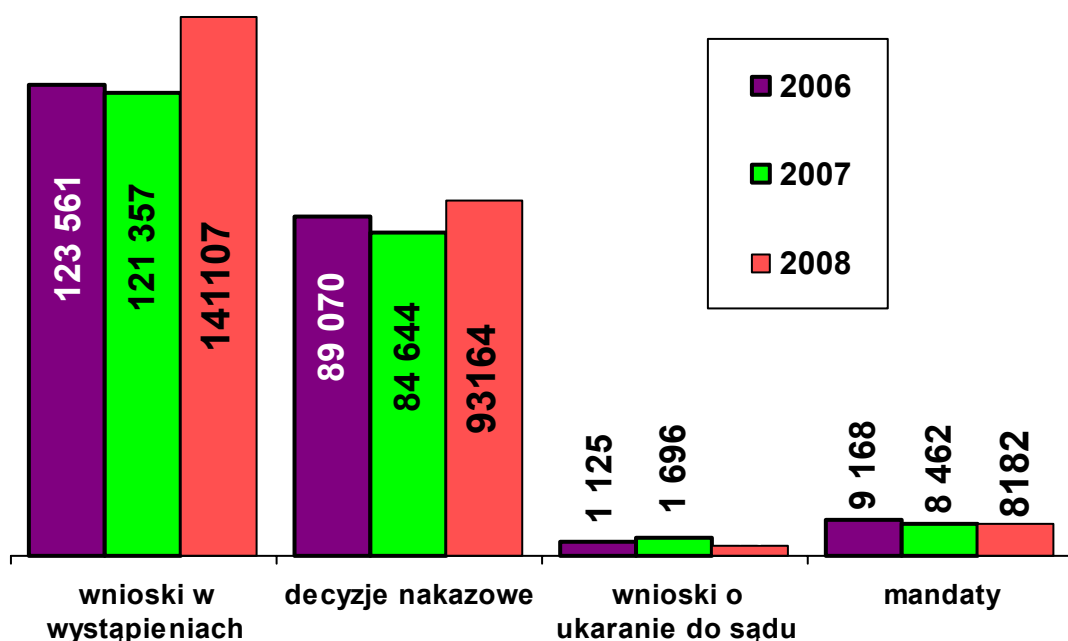
III. Zastosowane środki prawne

W okresie objętym sprawozdawczością inspektorzy pracy, mając na celu usunięcie naruszeń przepisów prawa pracy, stwierdzonych podczas badania skarg skierowali do pracodawców **266 878** decyzji administracyjnych (tj. 89 070 w 2006 r., 84 644 w 2007 r. oraz 93 164 w 2008 r.) oraz **386 025** wniosków zawartych w wystąpieniach (tj. 123 561 w 2006 r., 121 357 w 2007 r. oraz 141 107 w 2008 r.).

W latach 2006 – 2008 inspektorzy pracy w trakcie czynności kontrolnych podejmowanych w wyniku złożonych skarg, nałożyli na sprawców wykroczeń przeciwko prawom pracownika **25 812** grzywien w drodze mandatu karnego (9 168 w 2006r., 8 462 w 2007 r. oraz 8 182 w 2008 r.) na łączną kwotę **23 739 311 zł** (tj. – 6 065 046 zł w 2006r., 7 500 135 zł w 2007 r. oraz 10 174 130 w 2008 r.).

W związku z ujawnionymi wykroczeniami przeciwko prawom pracownika inspektorzy pracy skierowali do sądów **5 422** wniosków o ukaranie (1 125 w 2006 r., 1 696 w 2007 r. oraz 2 601 w 2008 r.).

Środki prawne zastosowane w latach 2006 – 2008

IV. Podsumowanie i wnioski

Analiza przedstawionych w materiale danych wskazuje, iż liczba skarg wnoszonych do Państwowej Inspekcji Pracy, która w latach 2006 – 2007 systematycznie spadała, w 2008r. uległa znacznemu zwiększeniu (o 39,9% w porównaniu do roku 2007). Napływ skarg pracowniczych jest jednym z istotnych wskaźników dotyczących stanu przestrzegania prawa pracy. Takim wskaźnikiem jest również liczba problemów poruszonych w skargach, która znacznie wzrosła w 2008 r. (o 43,3% w porównaniu do roku 2007), co świadczy o tym, że w jednostkowych skargach poruszanych jest coraz więcej różnego rodzaju problemów.

Przegląd zarzutów zawartych w skargach zgłaszanych do organów Państwowej Inspekcji Pracy wykazał, że ich proporcje, na przestrzeni kolejnych lat objętych sprawozdawczością, nie zmieniają się w znaczący sposób.

Największa liczba zarzutów zawartych w skargach wniesionych do Państwowej Inspekcji Pracy dotyczyła, wzorem lat ubiegłych, kwestii wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy. Głównym rodzajem naruszeń poruszanych najliczniej przez skarżących w ramach przedmiotowej problematyki było niewypłacanie i nieterminowe wypłacanie wynagrodzenia za pracę, jak i za pracę w godzinach nadliczbowych. Zaniedbania pracodawców dotyczą również często wypłat innych świadczeń pracowniczych. Pracodawcy ten stan rzeczy często usprawiedliwiają względami ekonomicznymi.

Nieprawidłowości te nierzadko miały również swoje podłoże w błędnej interpretacji przepisów prawa pracy oraz postanowień układów zbiorowych pracy i regulaminów wynagradzania, a także niewłaściwej metodzie naliczania świadczeń. Dotyczy to szczególnie małych pracodawców, niemogących pozwolić sobie na zatrudnienie wyspecjalizowanych pracowników, którzy sami nie są w stanie monitorować i prawidłowo interpretować bieżących zmian w przepisach.

W związku ze wzrostem liczby skarg w 2008 r. Państwowa Inspekcja Pracy zwiększyła liczbę kontroli w tym zakresie, a ponadto w szerokim zakresie prowadziła działalność popularyzatorską oraz promocyjną, taką jak: np. szkolenia w zakresie prawa pracy, działalność wydawniczą (broszury, ulotki), uczestnictwo w audycjach radiowych i telewizyjnych. Ponadto zgłoszenie skargi przez uprawniony do tego podmiot, często bywało poprzedzone zasięgnięciem w Państwowej Inspekcji Pracy darmowych porad prawnych, co nierzadko pozwalało na załatwienie sprawy, bez konieczności wszczynania oficjalnego postępowania skargowego (w okresie sprawozdawczym inspektorzy pracy udzielili ponad 4 000 000 porad prawnych i technicznych). Poza tym Państwowa Inspekcja Pracy

zwiększyła liczbę szkoleń dla partnerów społecznych (związków zawodowych i organizacji pracodawców).

Analiza danych uzyskanych w trakcie kontroli wskazuje, iż najczęściej swych praw dochodzą byli pracownicy, niepozostający już w stosunku pracy z danym pracodawcą (stanowili oni średniorocznie ok. 36,3% skarżących). Ponadto zauważyć należy, iż o ile w dwóch pierwszych latach badanego okresu wzrastał odsetek skarg anonimowych (2006 r. – 12,6%; 2007 r. – 15,9% ogółu skarg), o tyle w 2008 r. nastąpił wyraźny spadek tej liczby (11,3% ogółu skarg), co w porównaniu ze wzrostem ogólnej liczby skarg może świadczyć o wzrastającym zaufaniu do Państwowej Inspekcji Pracy, jako organu realizującego obowiązek – wynikający z ustaw i konwencji międzynarodowych – nieujawniania pracodawcy faktu zgłoszenia skargi.

Mimo konsekwentnie prowadzonych czynności kontrolnych, nagłaśniania ich wyników w środkach masowego przekazu i w prasie, nadal stanu praworządności w stosunku pracy nie można uznać za zadowalający.

Z tych też względów w dalszym ciągu istnieje potrzeba kontynuowania przez Państwową Inspekcję Pracy dotychczasowych działań, zarówno kontrolnych, jak i popularyzatorskich, szkoleniowych oraz działalności prewencyjnej i poradniczej.

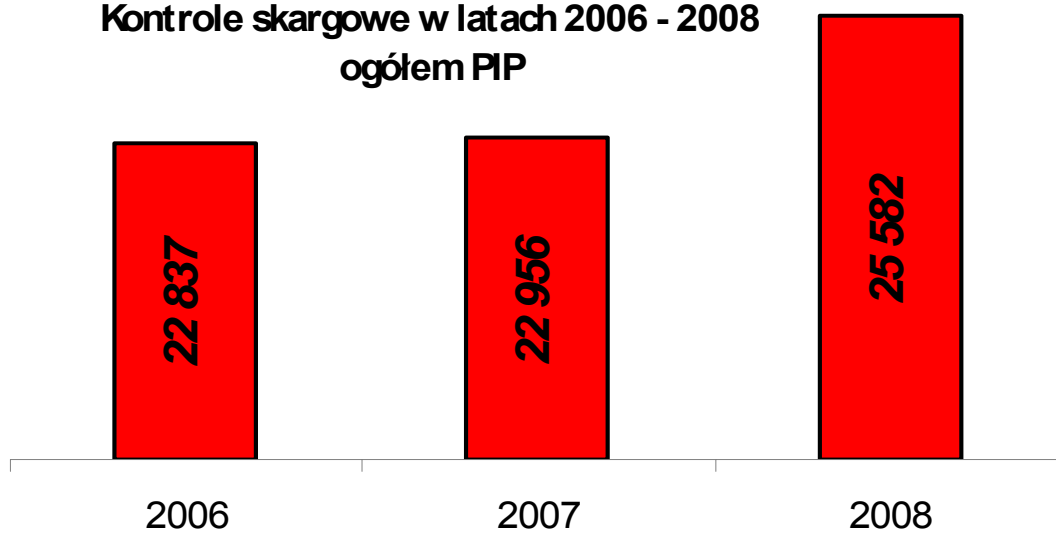
Jednocześnie dla porównania przedstawiamy informację dotyczącą praktyki rozpatrywania skarg w dwóch krajach Unii Europejskiej, reprezentujących dwa odmienne systemy prawne – tj. Wielkiej Brytanii i Portugalii.

W Wielkiej Brytanii tamtejsza inspekcja pracy (HSE) rozpatruje wyłącznie skargi dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy. Od kilku lat ilość tych skarg systematycznie spada: w roku 2005 wpłynęło do HSE 22,794 skargi, w roku 2006 – 21 074, a w roku 2007 – 18 865 skarg.

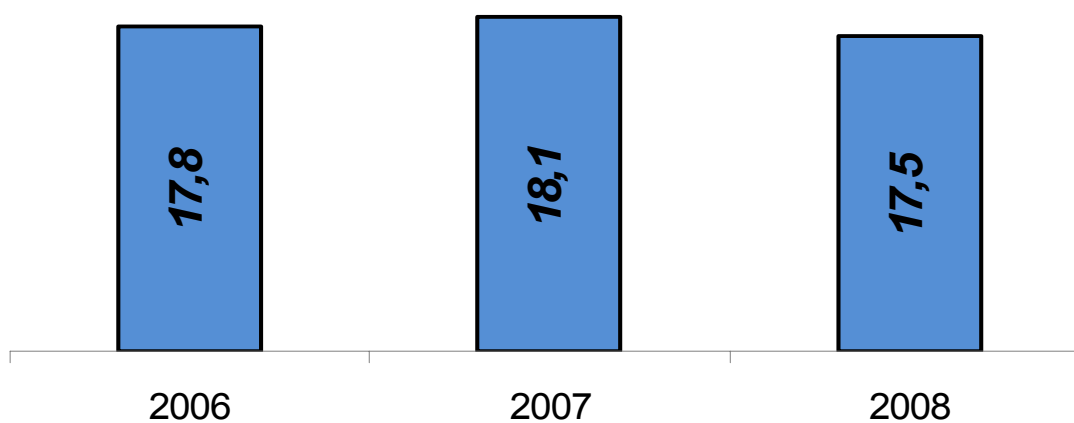
Z kolei w Portugalii najczęściej rozpatrywane są skargi dotyczące kwestii ubezpieczeń społecznych, bezpieczeństwa i zdrowia zawodowego, a także stosunku pracy. W 2008 r. do Inspekcji Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Hiszpanii wpłynęło ok. 90.000 skarg.

Załącznik 1

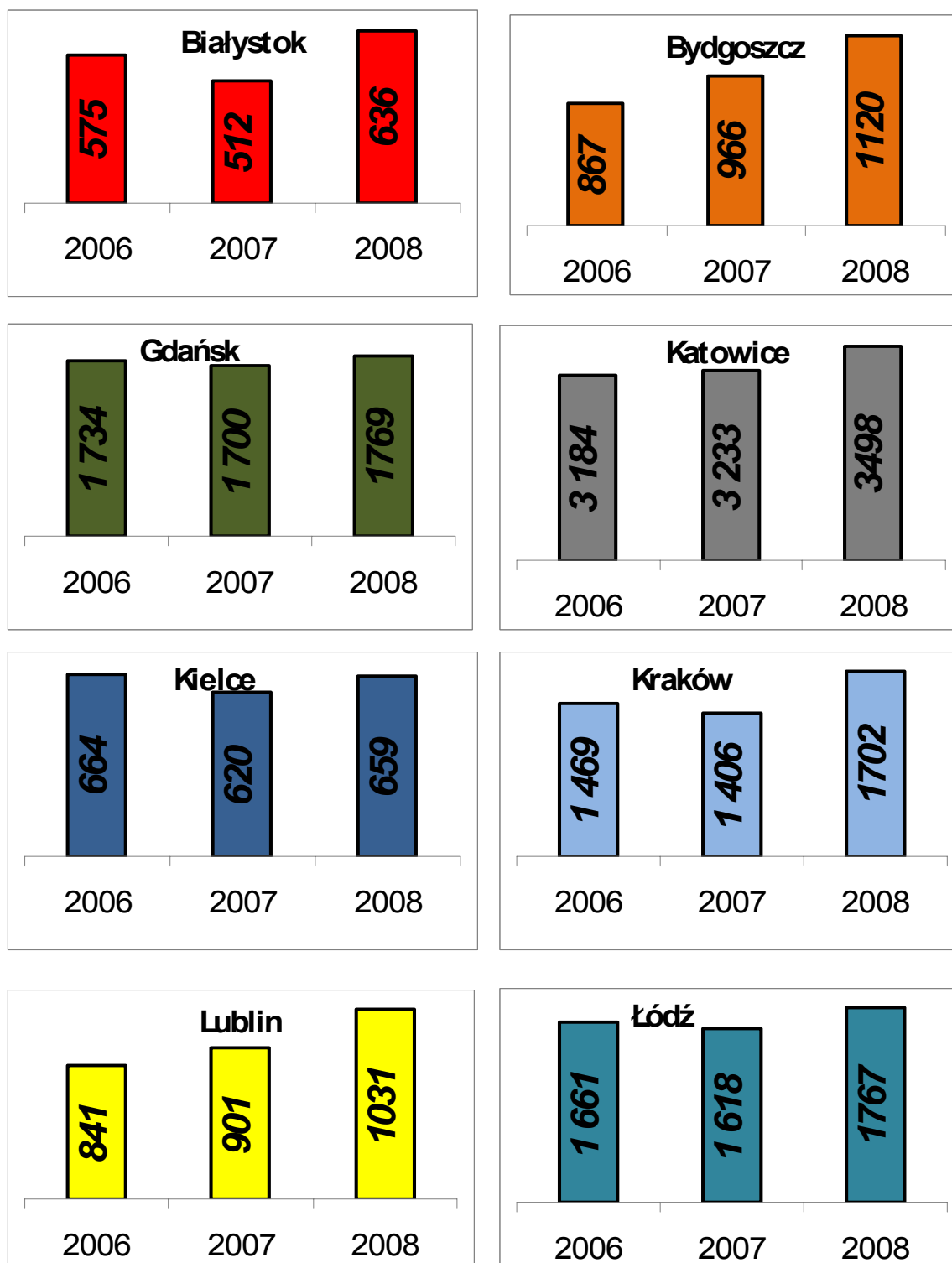
**Kontrole skargowe w latach 2006 - 2008
ogółem PIP**

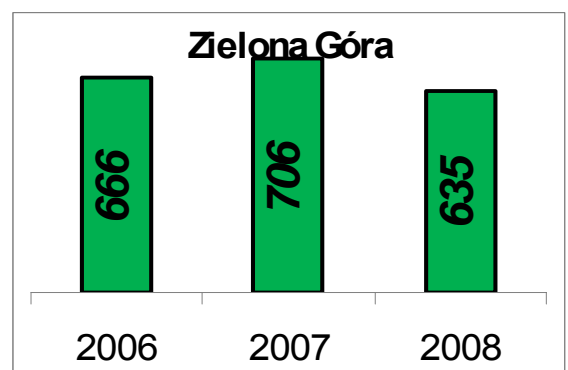
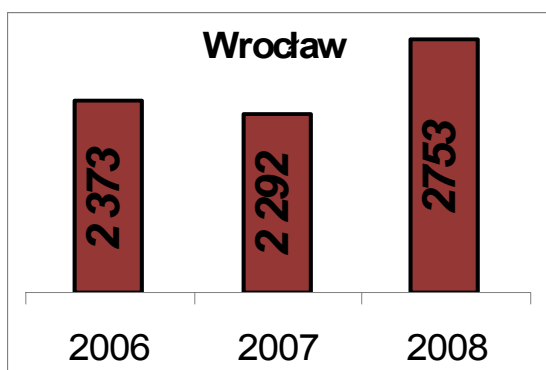
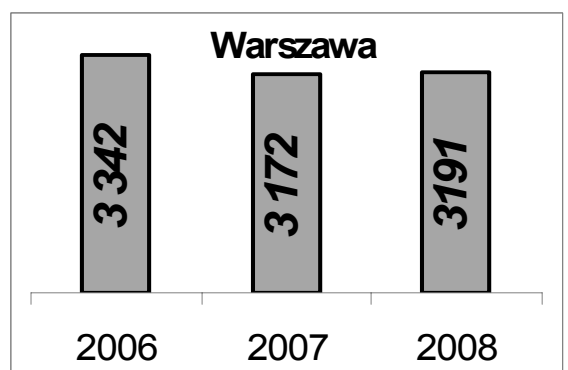
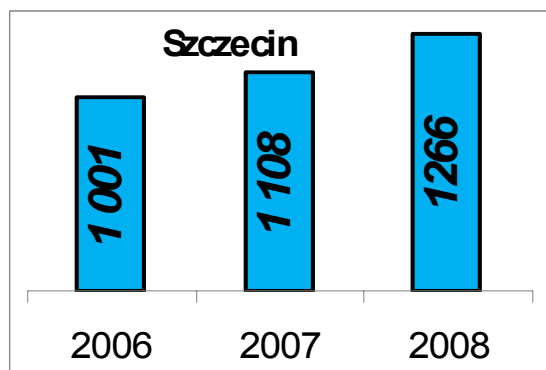
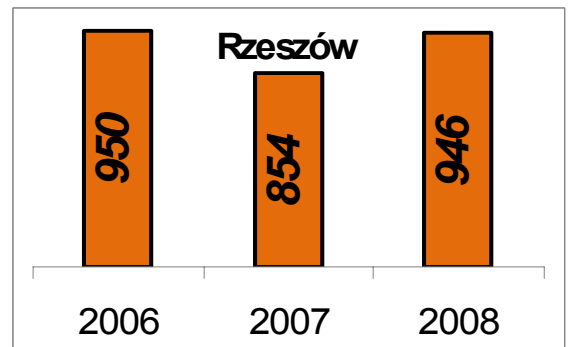
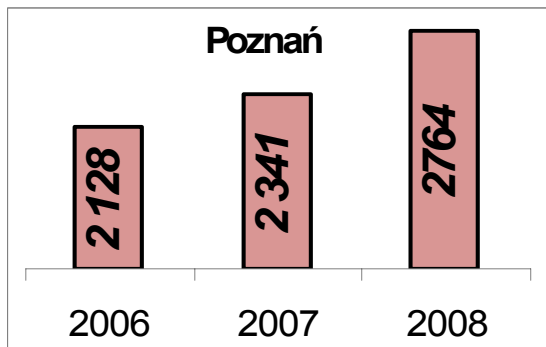
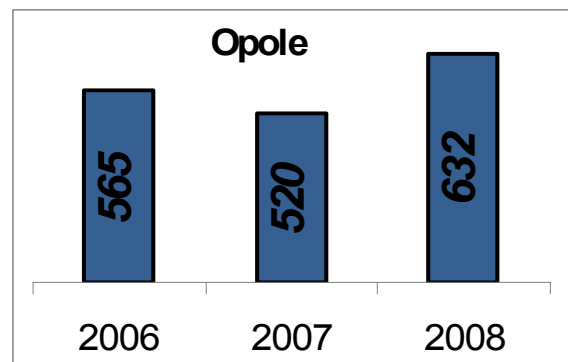
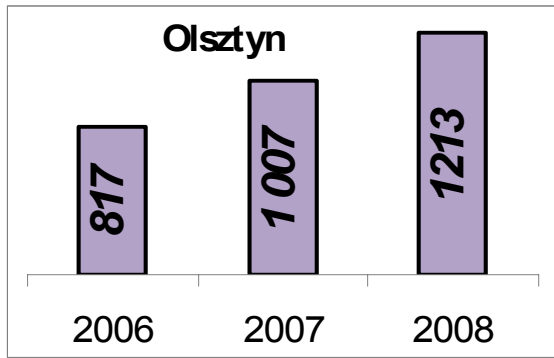

**Kontrole skargowe na 1 inspektora
w latach 2006 - 2008**

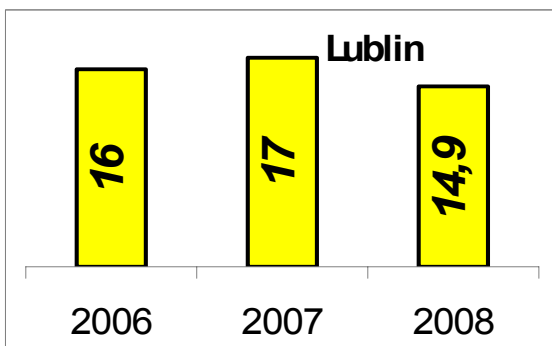
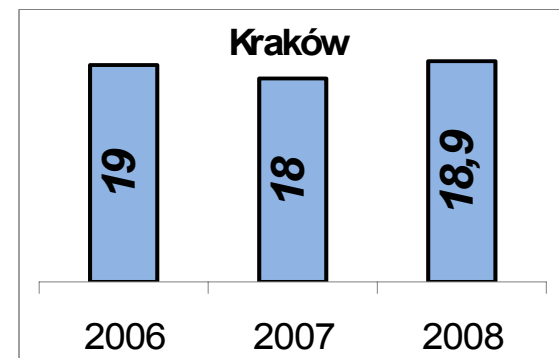
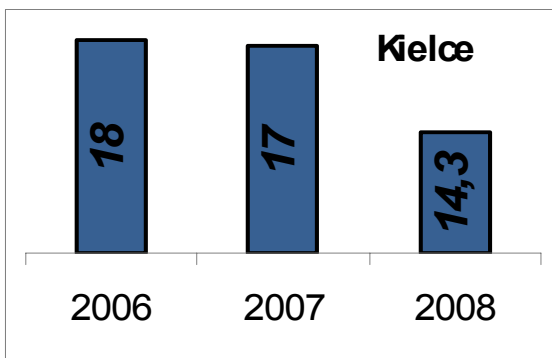
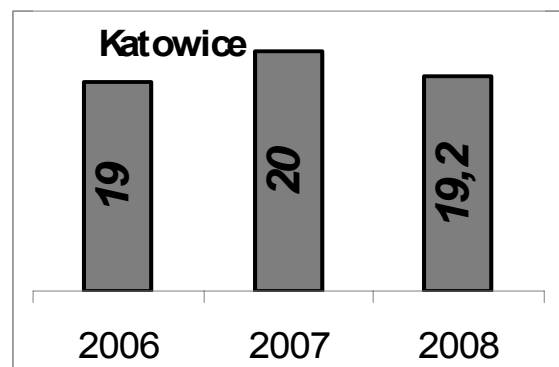
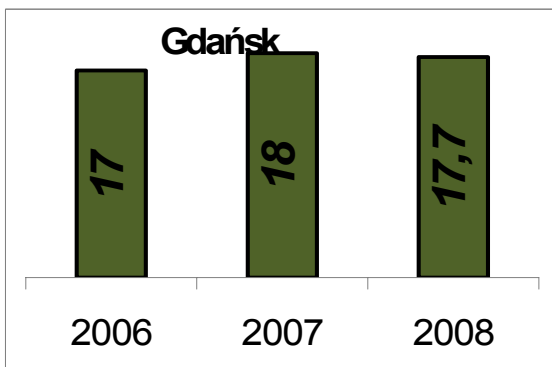
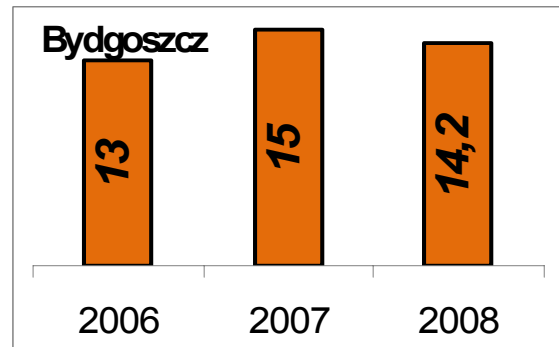
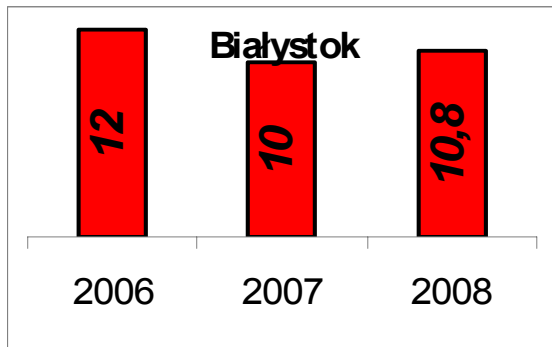
Kontrole skargowe w latach 2006 – 2008

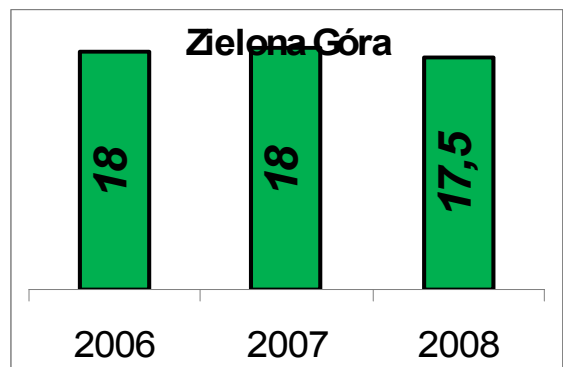
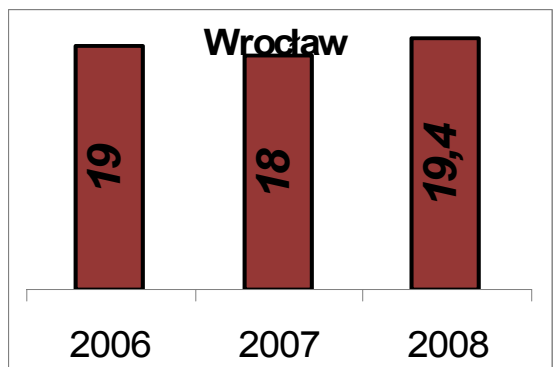
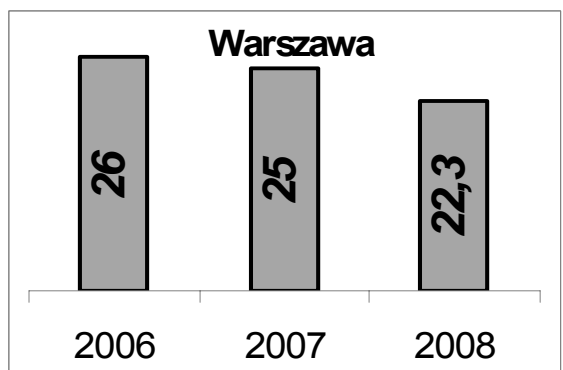
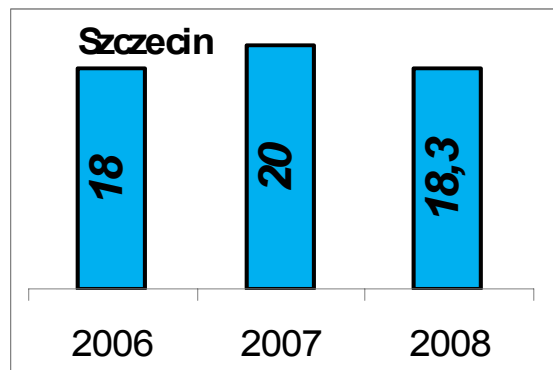
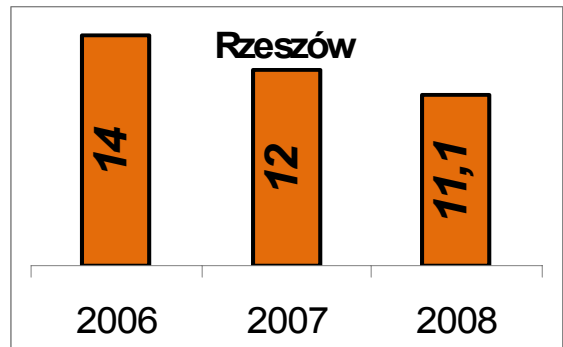
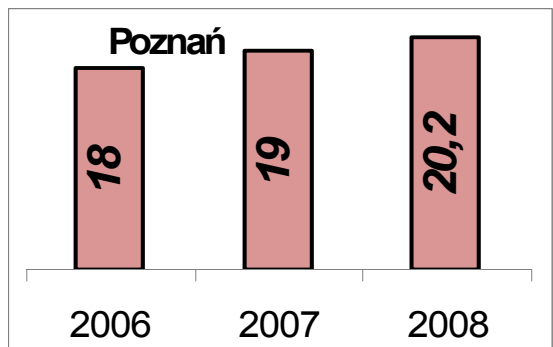
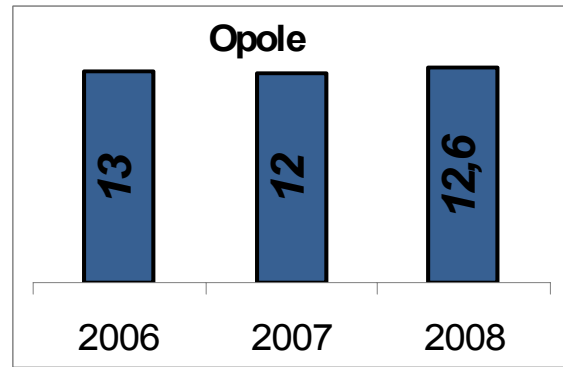
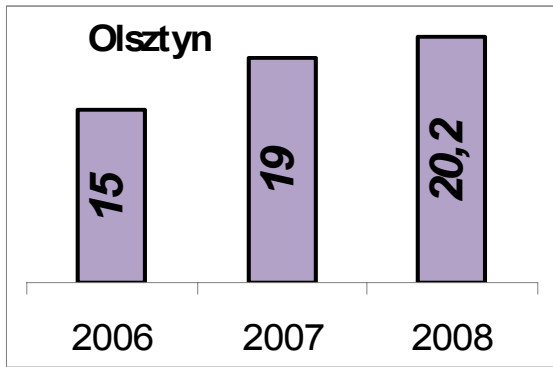

Kontrole skargowe na 1 inspektora w latach 2006 - 2008

Analiza przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków na inspektorów pracy skierowanych do Państwowej Inspekcji Pracy w 2008 r.

W 2008 r. do jednostek organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy wpłynęło 849 skarg na inspektorów pracy. W stosunku do roku poprzedniego liczba skarg zwiększyła się o 127.

Najwięcej skarg rozpatrzono w Okręgowych Inspektoratach Pracy w Katowicach (119) i Warszawie (116), a najmniej w Okręgowych Inspektoratach Pracy w Zielonej Górze (13) i Olsztynie (19).

Przedmiot skargi	Skargi zarejestrowane w okresie sprawozdawczym	Skargi rozpatrzone w okresie sprawozdawczym: 849									
		Liczba				Liczba wniosków do GiP w sprawie wszczęcia postępowania wyjaśniającego ¹	Liczba skarg wymagających kontroli pracodawców	Liczba skarg załatwionych w terminie	Liczba skarg załatwionych w terminie dłuższym niż określony w § 19 Instrukcji		Uwagi
		Ogółem	Zasadne	Częściowo zasadne	Bezzasadne				z powiadomieniem skarżącego o nowym terminie rozpatrzenia skargi	bez powiadomienia skarżącego o wyznaczeniu nowego terminu rozpatrzenia skargi	
Zachowanie inspektora pracy	62	62	2	7	53	13	11	52	6	4	
Działalność inspektora pracy	731	731	38	92	601	0	242	646	120	20	
Sprawy inne	56	56	3	3	50	1	2	54	2	1	
Razem	849	849	43	102	704	14	255	752	128	25	

Sprawy inne związane były przede wszystkim z wystąpieniami inspektorów pracy – dotyczyły w szczególności zasadności wniosków z wystąpień pokontrolnych, zawierały prośby o wyrażenie zgody na odstąpienie od wykonania wniosków przez pracodawców oraz o wydłużenie terminu wniosków pokontrolnych. W jednym przypadku zarzucono odpłatną promocję – przez inspektora pracy – firmy szkoleniowej (skarga okazała się bezzasadna).

Ogólne dane liczbowe dotyczące skarg rozpatrzonych w 2008 r.

Wyszczególnienie	Liczba skarg w 2008 r.	Liczba skarg zasadnych (w %)	Liczba skarg częściowo zasadnych (w %)
Łączna liczba skarg rozpatrzonych w okresie sprawozdawczym	849	5,1	12,0
Liczba skarg na działalność inspektorów pracy	731	5,2	12,6
Liczba skarg na zachowanie inspektorów pracy	62	3,2	11,3
Liczba innych skarg	56	5,3	5,3

Najwięcej skarg zasadnych zarejestrowano w Okręgowych Inspektoratach Pracy w Warszawie i Katowicach (odpowiednio 10 i 7 skarg). Natomiast skarg zasadnych nie odnotowano w 4 Okręgowych Inspektoratach Pracy (w Białymstoku, Kielcach, Krakowie, Rzeszowie).

**Skargi na inspektorów pracy rozpatrzone przez Okręgowe Inspektoraty Pracy
w 2008 r.**

Lp.	OIP	Ogółem	Skargi		
			Na zachowanie inspektora pracy	Na działalność inspektora pracy	Inne
1.	Białystok	25	3	22	0
2.	Bydgoszcz	29	0	29	0
3.	Gdańsk	56	2	45	9
4.	Katowice	119	13	106	0
5.	Kielce	26	0	26	0
6.	Kraków	54	0	54	0
7.	Lublin	40	3	36	1
8.	Łódź	42	1	41	0
9.	Olsztyn	19	0	19	0
10.	Opole	81	6	29	46
11.	Poznań	62	3	59	0
12.	Rzeszów	35	0	35	0
13.	Szczecin	22	20	2	0
14.	Warszawa	116	10	106	0
15.	Wrocław	110	0	110	0
16.	Zielona Góra	13	1	12	0
Ogółem		849	62	731	56

W skargach dotyczących działalności inspektorów pracy, do najczęściej powtarzających się zarzutów podnoszonych przez skarżących należy wymienić:

- 1) nieustosunkowanie się inspektora pracy do wszystkich wskazanych w skardze problemów,
- 2) zbyt powierzchowna kontrola, brak kontaktu ze skarżącymi,
- 3) ujawnienie pracodawcy treści złożonej skargi,
- 4) nieprzekazanie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych,
- 5) niestosowanie przez inspektorów pracy odpowiednich środków prawnych,

- 6) nieustalenie prawdziwego stanu faktycznego oraz błędna interpretacja przepisów,
- 7) opieranie ustaleń na oświadczeniach pracodawców, a nie na dokumentach,
- 8) brak skuteczności - zarzut ten podnoszono w przypadkach gdy pracodawca nie realizował środków prawnych inspektora pracy,
- 9) brak współdziałania z organizacją związkową,
- 10) nieterminowe rozpatrywanie skarg.

Spośród 849 skarg rozpatrzonych w okresie sprawozdawczym 255 skarg (ok. 30%) wymagało przeprowadzenia ponownej kontroli u pracodawcy. Zdecydowaną większość skarg na inspektorów pracy (89%) rozpatrzono w terminie, choć zdarzyły się również przypadki załatwienia skarg w terminie dłuższym niż określony w § 19 Instrukcji w sprawie organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz udzielania porad w jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy, stanowiącej załącznik do Zarządzenia Nr 13/07 Głównego Inspektora Pracy z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz udzielania porad w jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy (25 przypadków niepowiadomienia skarżącego o wyznaczeniu nowego terminu do przeprowadzenia kontroli).

Powodów nieterminowego rozpatrywania skarg należy upatrywać w ich skomplikowanym charakterze oraz podnoszeniu przez skarżących nowych zarzutów wobec pracodawców, wymagających podjęcia dodatkowych czynności kontrolnych.

Podsumowanie i wnioski

Analiza przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków na inspektorów pracy w 2008 r., w porównaniu z 2007 r., wskazuje na zwiększenie się liczby skarg.

Przyczyny wzrostu ogólnej liczby skarg na inspektorów pracy można upatrywać m.in. w zwiększającej się ilości skarg na pracodawców, jakie wpływają do Okręgowych Inspektoratów Pracy, bowiem automatycznie wzrasta liczba podmiotów potencjalnie niezadowolonych ze sposobu rozpatrzenia skargi.

Na ogólną liczbę 849 rozpatrzonych skarg na inspektorów pracy aż 83% stanowiły skargi bezzasadne. Pozytywnym zjawiskiem jest niewielki odsetek skarg (7% ogółu rozpatrzonych) na zachowanie inspektorów pracy. Oznacza to, że zdecydowana większość inspektorów pracy reprezentowała właściwą postawę podczas konfliktu pomiędzy pracownikiem a

pracodawcą, a przypadki nieetycznych zachowań miały charakter incydentalny (2 skargi zasadne).

Podsumowując powyższą problematykę stwierdzić należy, że skargi wynikają najczęściej z nieznamomości obowiązujących przepisów prawa pracy przez strony je zgłaszające, bądź z przekonania o bardzo dużych kompetencjach Państwowej Inspekcji Pracy umożliwiającym przeprowadzenie postępowania dowodowego w tak szerokim zakresie jak sąd. W związku z powyższym niejednokrotnie, w sytuacji, gdy ustalony przez inspektora pracy stan faktyczny różnił się od przedstawianego przez skarżącego, podnosił on zarzuty nierzetelności i niekompetencji, a także stronniczości i braku obiektywizmu. Skarżący często nie godzą się również z tym, że inspektorzy pracy nie rozstrzygają spraw, co, do których toczy się postępowanie przed sądami pracy, co ze względu na trudną sytuację na rynku pracy oraz długi okres oczekiwania na rozstrzygnięcie sporu przez sąd, rodzi po stronie skarżących frustrację i niezadowolenie.

Pracodawcy składający skargi usiłują najczęściej zdyskredytować ustalenia dokonane podczas kontroli oraz podjęte na ich podstawie środki prawne.

W związku ze wzrostem w 2008 r. liczby skarg kierowanych pod adresem inspektorów pracy, istnieje konieczność ciągłego podnoszenia wiedzy i doskonalenia umiejętności inspektorów pracy. Warunkiem poprawy jakości i skuteczności pracy inspektorów pracy, rozpatrujących skierowane do Urzędu skargi jest podnoszenie przez nich wiedzy merytorycznej. Wskazane jest kontynuowanie przeprowadzania w sposób wnikliwy okresowych analiz i ocen przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg na inspektorów pracy oraz czuwanie nad wdrażaniem wynikających z tych analiz wniosków.